

PACIJENT

HUAN GOMES-HURADO

Prevela sa španskog
Gordana Mihajlović

■ Laguna ■

Naslov originala

Juan Gómez-Jurado

EL PACIENTE

Copyright © Juan Gomez-Jurado, 2014

Copyright © Editorial Planeta, S. A., 2014

Diagonal, 662–664, 08034 Barcelona, Spain

www.editorial.planeta.es

www.planetadelibros.com

Andreu i Havijera

Translation copyright © 2015 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

„Ludilo je kao sila teže... sve što je
potrebno jeste mali podsticaj.“

Džonatan Nolan,
Tamni vitez

Dnevnik doktora Evansa

Svi vi mislite da me poznajete. Ali grešite.

Videli ste mi lice bezbroj puta: otkako se na televiziji prvi put pojavila fotografija iz moje vozačke dozvole, kad je policija otpočela poteru za mnom, do trenutka kad me je porota proglasila krivim, u direktnom prenosu pred stotinama miliona gledalaca. Ceo svet mi zna ime. Ceo svet ima neko mišljenje o onome što sam učinio. Međutim, ja ne marim ni za osude ni za aplauze.

Nalazim se u hodniku smrti već hiljadu osam stotina dvadeset i tri dana, jedanaest časova i dvanaest minuta. Svaku sekundu tog vremena koju sam proveo budan razmišljao sam o događajima koji su me doveli ovde. I ne bih izmenio ni jedan jedini svoj postupak.

Osim možda onoga što sam rekao Kejt.

Nisam svetac, ni mučenik, ni terorista, ni ludak, a ni ubica. Nazivi po kojima mislite da me poznajete su pogrešni.

Ja sam otac. I eto šta se dogodilo.

**63 SATA PRE
OPERACIJE**

Sve je počelo sa Džamalom Karterom. Da ga nisam spasao, tok događaja bi možda bio daleko drugačiji.

Kad je zazvonio pejdžer, ljutito sam protrljao oči. Taj zvuk me je prepao, i probudio sam se loše volje. Svakako, okruženje nije bilo od pomoći. Soba za odmor hirurga na drugom spratu zaudarala je na znoj, na stopala i na seks. Specijalizanti su uvek napaljeni i vreliji od friteze u *Mekdonaldu* u najprometnijim satima; ne bi me nimalo začudilo da je dvoje njih igralo hopa-cupa na gornjem ležaju dok sam ja hrkao.

Imam dubok san. Rejčel se uvek šalila i govorila da je potrebna dizalica da me podigne iz kreveta. Međutim, to pravilo ne važi za pejdžer: ta prokleta naprava me probudi kad drugi put svirne „bip“. To je posledica sedmogodišnjeg specijalističkog staža. Ako ne bi odgovorio na biper iz prve, šef specijalizanata bi ti oplavio dupe. A ako ne bi izboksovao malo vremena da odremaš tokom dežurstava koja traju trideset i šest sati, opet ne bi preživeo. Tako da mi, hirurzi, s vremenom razvijemo veliku sposobnost da zaspimo, kao i Pavlovljev refleks na zvuk bipera. Četiri godine sam stalno

zaposlen u bolnici i moja dežurstva su se prepолоvila, ali uslovni refleks se zadržao.

Pipao sam ispod jastuka dok nisam dotakao napravu. Na LED ekranu je pisalo 342, broj odeljenja neurohirurgije. Sve ljući, pogledao sam na sat. Još samo dvadeset i tri minuta do kraja moje smene, a pre podne smo imali pune ruke posla, zbog saobraćajne nesreće koja je počela na Dupon Sirklu a završila se na stolu moje operacione sale. Tri sata sam sastavljao lobanju jednog kulturnog atašea, Engleza. Lik nije proveo ovde ni dva dana a već je na teži način otkrio da se u Vašingtonu iz kružnih tokova izlazi na suprotnu stranu u odnosu na London.

Bolničarke su znale da se odmaram, te ako mi je neko poslao hitan poziv, verovatno je u pitanju neki težak slučaj. Pozvao sam 342, ali bilo je zauzeto, pa sam odlučio da odem i vidim šta se dešava. Pokvasio sam lice u umivaoniku u dnu prostorije ne paleći svetlo. Tih dana sam se trudio da se što je manje moguće gledam u ogledalu.

Izašao sam u hodnik. Bilo je dvadeset do šest, i sunce je zalazilo iza krošnji drveća u Rok krik parku. Svetlo je ulazilo kroz ogromna staklena okna i pravilo narandžaste pravougaonike svud naokolo. Prošle godine bih uživao u lepom pogledu, čak i dok trčim ka liftu. Ali sad više nisam dizao pogled sa poda. Čovek u kog sam se pretvorio nije se divio krajolicima.

U liftu sam sreo Džerija Gonsalesa, bolničara iz moje službe, gurao je ležaj na točkićima. Bojažljivo mi se osmehnulo a ja sam mu klimnuo glavom. Bio je krupan, i morao je da se pomeri u stranu da bih ja ušao. Ako dvojica muškaraca

naklonjenih suprotnom polu išta mrze to je da im se tela češu jedno o drugo u liftu, pogotovo ako se, kao mi, dugo nisu istuširali.

– Doktore Evanse, hvala za onu knjigu što ste mi pozajmili pre neki dan. U ormariću mi je, vratiću vam kasnije.

– Nema veze, Džeri, možeš da je zadržiš – rekao sam odmahujući rukom da bih oduzeo značaj tome. – Ja više ne čitam mnogo.

Nastala je neprijatna tišina. U neka druga vremena razmenili bismo duhovita zadirkivanja ili pošalice. Ali to je bilo pre.

Gotovo da sam čuo kako je progutao reči koje je želeo da izgovori. Tako je bolje: ne podnosim sažaljenje.

– Zapao vam je momak iz ulične bande? – upitao je naposletku.

– Jesu li me zato zvali?

– Bila je neka pucnjava u Beri Farmu. Na vestima dosta dugo govore o tome – rekao je pokazujući na svoje uvo, na kome su većito stajale slušalice. – Sedmoro mrtvih i gomila povređenih. Rat bandi.

– A zašto ih ne prebace u *Medstar*?

Slegnuo je ramenima i pomerio se u stranu da prođem.

Izašao sam iz lifta na četvrtom spratu, gde je neurohirurška služba. *Sent Kler* je mala, privatna bolnica, izuzetno skupa. Čak ni mnogi stanovnici Vašingtona nisu čuli za nju. Nalazi se na južnoj granici Roki krik parka, blizu mosta Taft, i užasno je snobovsko mesto. Njeni glavni klijenti su žitelji Kalorame, a dobar deo njih su stranci i visoki službenici ambasada; ljudi bez zdravstvenog osiguranja čije vlade preko volje plaćaju ogromne račune. Nije mnogo pristupačna ni u jednom smislu, i nije verovatno da ste videli *Sent Kler* dok

ste prolazili tim krajem. Da biste stigli do ogromne viktorijanske zgrade od crvene cigle i sa belim prozorima, treba da odete namerno do tamo.

Na moje nezadovoljstvo, politika bolnice je da ne veruje ni u služenje javnom dobru: akcionari vole da održavaju niske troškove i visoke profite. Ali na sreću, kao i svaka bolnica u Sjedinjenim Državama, *Sent Kler* je u obavezi da primi svaki hitan slučaj koji stigne do njenih vrata. I tako sam se sreo sa Džamalom Karterom.

Nalazio se na sredini hodnika, ispred pulta za bolničarke. Uz njega su bili jedan policajac i dvojica tehničara iz hitne pomoći, u uniformama natopljenim krvlju. Tamo gde je životvorna tečnost došla u dodir sa fluorescentnim delovima odeće, pojavile su se odvratne crne mrlje. Terenski radnici su, iskrivljenih lica, tiho razgovarali između sebe. Imajući u vidu sa kakvim su sve sranjima morali da se nose svakodnevno, mora biti da su stigli sa nekog veoma, veoma groznog mesta.

Jedna specijalizantkinja iz odeljenja za hitne intervencije stajala je pored nosila ozbiljnog lica. Sto posto je bila nova, nisam je poznavao.

– Ti si neurohirurg? – upitala je videvši da sam stigao.

– Ne, nego vodoinstalater, ali pozajmili su mi ovaj kul beli mantil da mi se ne isprlja radni kombinezon.

Na časak me je pogledala zbunjeno, i morao sam da joj namignem da bi shvatila da se šalim. Nervozno se nasmejala. Uvek je dobro smanjiti malo napetost kod mladarije. Bolničko osoblje se obično ponaša prema njima kao da su pseći izmet koji se zalepio za cipelu, tako da je svaki, pa i najmanji ljudski gest, za njih kao čaša vode usred pustinje.

Pokazala je na momka na ležaju.

– Muški pol, šesnaest godina, Glazgov petnaest,* rana iz vatrenog oružja. Pritisak sto sa šezdeset, puls 89. Stanje stabilno, ali projektil je završio pored T5.**

Bacio sam pogled na CT koji mi je pružila specijalizantkinja da vidim tačan položaj metka. Nije dobro izgledalo. Nagnuo sam se nad njega. Ležao je na stomaku. Bio je odeven u reperske pantalone i plavu jaknu *Vizardsa*. Neko ju je isekao makazama da bi zbrinuo površinsku ranu na desnoj ruci, prekrivenoj tetovažama. Druga ruka je lisičom bila vezana za ležaj.

Na jakni je nedostajao dobar deo leđa. Tamo gde je trebalo da bude grb tima neko je isekao ogroman komad tkanine, i umesto njega se videla rupa od metka koja gotovo da nije krvarila. Pogoden je u kičmeni stub, između dve lopatice. Vitalni znaci su mu bili stabilni, nije bio životno ugrožen, ali povreda je možda zahvatila nervni sistem.

Momak iz ulične bande je tiho jauknuo, i sagnuo sam se da ga vidim. Crte lica su mu bile nežne, i bio je ošamućen od sedativa. Dotakao sam ga po obrazu da mu privučem pažnju.

– Ortak, kako se zoveš?

Morao sam da ponovim pitanje nekoliko puta dok mi nije odgovorio.

– Džamal. Džamal Karter.

– Slušaj, Džamale, pomoći ćemo ti, ali moraš i ti meni da pripomogneš. Možeš li da pomeraš prste na nogama?

Izuo sam mu veoma skupe najke, pre pucnjave bele a sad boje prljavog vina. Prsti se nisu pomerili. Pritisnuo sam sredinu tabana vrhom hemijske olovke.

* Glazgovska skala kome je bodovni sistem za vrednovanje nivoa svesti kod osoba neposredno nakon povrede mozga. Meri se od 3 do 15, gde 3 označava duboku komu ili smrt, a 15 pacijenta pri punoj svesti. (Prim. prev.)

** Oznaka za peti kičmeni pršljen. (Prim. prev.)

– Osećaš li ovo?

Odmahnuo je glavom, prepadnut. Ako je taj klinac napunio šesnaest godina, ja sam prsata ženska. Sve mlađi ulaze u ulične bande.

Idiot, idiot, idiot, pomislio sam.

– Šta ovaj momak traži ovde? – doviknuo sam glavnoj sestri, koja je upravo spustila slušalicu i napustila pult za bolničarke da bi nam prišla. Nervozno je trljala ruke.

– Poslali su ga iz *Medstara*. Kod njih je sve dupke puno. Doktore...

– Ne govorim o tome. Pitam zašto nije u operacionoj sali, dovraga! Treba mu smesta izvaditi ovaj metak – rekao sam gurajući ležaj.

Stala je ispred, zaprečujući mi prolaz. Nisam ni pokušao da je zaobiđem. Ne vredi svađati se sa glavnom sestrom, naročito ako je trideset kilograma teža od tebe. Kad stoji iza pulta, kao da ga nosi na sebi.

– Doktore Evanse, izvinite što sam vas pozvala. Ali razgovarala sam sa šeficom službe i ona ne daje dozvolu za operaciju.

– O čemu to pričaš, Margo? Doktorka Vong je na nekom kongresu u Alabami!

– Javila se da čuje ima li novosti pošto sam vam poslala hitan poziv na biper. – Pogledala me je kao da se izvinjava i zavrtela glavom. – Kad je čula za momka iz ulič... za ovog pacijenta, tražila je da mu se stanje stabilizuje kao što propisuje zakon. Sad čekamo da nam neka državna bolnica odobri da ga prebacimo tamo.

Duboko sam udahnuo i stisnuo zube. Veoma je lako šefici službe da izda dva-tri naređenja iz svoje komforne sobe u hotelu sa pet zvezdica. Ali tamo negde, u stvarnom svetu, postoji mladić koga će prebaciti u neki preopterećen medicinski centar gde će se, ako je rođen pod srećnom zvezdom,

za njega pobrinuti neki iznureni specijalizant i preduzeti visoko rizičnu operaciju sa slabim izgledima na uspeh. Ako tog momka izbace iz *Sent Klera*, najverovatnije nikad više neće moći da hoda.

– U redu, Margo. Ja ću telefonirati doktorki Vong – kazao sam vadeći mobilni. – Želite li nešto da mi kažete? – upitao sam tehničare iz hitne pomoći dok sam slušao kako telefon zvoni.

– Metak se odbio o zid pa pogodio njega, zato ga nije ubio – odgovorio je jedan vrteći glavom. – Da je otišao još dva centimetra udesno, bila bi to jedva ogrebotina, ali...

Njegova loša sreća sad je i naša.

Podigao sam prst i odmakao se od terenskih radnika. Sa druge strane veze, moja šefica je digla slušalicu.

– I ne pokušavaj, Evanse.

– Kakav je martini, šefice?

– Nećeš ga operisati.

– Stefani, on je samo dečak i potrebna mu je pomoć.

– Pomoć po ceni od devedeset hiljada dolara koju nam niko neće platiti.

– Šefice...

– Evanse, dvostruko smo premašili budžet *pro bono** za ovu godinu. A tek je oktobar mesec. Žao mi je, ali odgovor je ne.

– Ostaće paralizovan – bilo je sve što sam izgovorio. Kao da ona to nije znala.

– Trebalo je da razmisli o tome pre nego što je postao član bande.

Neka niko ne sudi prestrogo o šefici službe Vong zbog njenih reči. Jeste, ona je bezdušna kučka, ali i vanserijski

* Lat.: *Pro bono publico*: za opšte dobro, odnosno bez naknade, besplatno. (Prim. prev.)

hirurg. Njena obaveza je da se stara za interese bolnice, i upravo to je i radila. A kad je reč o predrasudama zbog toga što je dečko član ulične bande... takvi smo mi lekari.

Racionalni.

Donosimo teške odluke na osnovu podataka koje imamo i sredstava kojima raspolažemo. Samo je jedan bubreg raspoloživ? Daćemo ga najmlađem pacijentu, i u slučaju da je nekoliko mesta iza na listi čekanja. Pušiš dve kutije cigareta na dan uprkos onim ogromnim upozoravajućim porukama? Ne očekuj da ćemo pustiti suzu zbog tebe ako dođeš sa rakom pluća. Piješ kao smuk? Najverovatnije, kad nam pokažeš svoju cirozu, zbijaćemo šale o pašteti. Iza tvojih leđa, naravno.

Jesam li i ja takav?

To je dobro pitanje. Odgovor nije jednostavan. Nisam čudovište, ljudsko sam biće, isto kao i vi. Ipak, previše gledam kako zlo igrom slučaja pogađa dobre ljude, pa kad se dogodi nekome sa razlogom, prebacujem krivicu na njega. To je primarni instinkt samoodržanja ljudskog mozga. Radim sa onim sa čim mogu, pokušavajući da ne doživljavam slučajeve lično. Moralni čistunci i politički korektni ljudi reći će da je to nehumano, ali verujte mi, na taj način ćemo pružiti najbolju moguću lekarsku pomoć.

Pa opet, tu i tamo, poneki pacijent nehotice učini nešto neuobičajeno. Pojavi se pred tobom namirisani jakom kolonjskom vodom koja te podseti na poočima, sa određenim izrazom lica, prizvukom u govoru. Ili kao u Džamalom slučaju, preplašenim okicama.

I svi oni odbrambeni mehanizmi za koje si se silno upinjao da zamišljaš da su nesalomivi postanu puni rupa kao švajcarski sir. I onda učiniš nešto što ne bi trebalo: upleteš se.

– Stefani, molim te... Kako da te ubedim?

– Nikako. Sačekaćeš jedanaest minuta da ti se završi smena i otići kući. Tako će briga preći na drugoga.

Bilo je nečega u njenom glasu, nekog neobičnog tona, a ja nikako da ga pravilno dešifrujem. Snažno sam stisnuo koren nosa pokušavajući da otkrijem šta je to.

Jedanaest minuta.

Tada sam shvatio šta mi šefica govori između redova. Kao najvišem prisutnom hirurgu po hijerarhiji, u narednih jedanaest minuta zakonska odgovornost za mladićevu sudbinu pripadala je meni. Jedino i isključivo meni.

– Doktorko Vong, moram da prekinem vezu. Pacijentovo stanje se pogoršalo. Strahujem za njegov život. Operisaću ga i izvaditi metak.

– Žao mi je što to čujem, Evanse – oprostila se napeto.

Izdao sam nekoliko lakonskih naredjenja, i terenski radnici su se smesta izmakli u stranu. Bolničarke su uvele pacijenta u operacionu salu. Trebalo je da nađem anesteziologa, ali to neće predstavljati problem: niko od njih u ovoj bolnici ne bi bio kadar da mi nešto odbije.

Ne posle onoga što se dogodilo sa Rejčel.

Pre nego što sam oprao ruke za operaciju, obavio sam poslednji poziv.

– Svetlana, iskrsao je hitan slučaj. Neću stići na vreme na večeru.

– Dobro, doktore Evanse – odgovorila je, onim svojim mehaničkim slovenskim tonom. – Staviću vašu ćerku u krevet. Hoćete li da joj ja kažem?

Bio sam obećao Džuliji da ću joj te večeri čitati priču. Toliko puta sam prekršio to obećanje da me je bilo sramota da ne priznam sam.

– Ne, zovni je – uzdahnuo sam.

Čuo sam kako Svetlana doziva devojčicu, pokušavajući da nadjača televizor.

– Zdravo, tatice! Kad dolaziš? Nedostaješ mi! Za večeru će biti piletina!

– Zdravo, princezo. Ne mogu da dođem, jedan dečko je zapao u nevolju i samo tata može da mu pomogne.

– Aha.

Tišina koja je usledila bila je prepuna krivice kakvu može da vas natera da osetite jedna sedmogodišnja devojčica. Hladne, zarazne i neprijatne.

– Šta si gledala? – upitao sam trudeći se da je oraspoložim.

– Sunder Boba. Ono kad Plankton kaže da više ne želi da ukrade tajni recept pljeskavice od krabe i otvori prodavnicu suvenira.

– A gospodin Kraba ne odustaje dok ga ne ubedi da opet pokuša da ukrade recept. Obožavam tu epizodu.

– I mama ju je volela.

Kasnio sam nekoliko sekundi sa odgovorom. U grlu mi je zastala knedla a nisam želeo da ona to primeti.

– Doći ću da te ušuškam čim stignem. Ali sad treba da se ponašaš lepo, za tim.

Džulija je uzdahnula, da jasno stavi do znanja da se ne zadovoljava time.

– Poljubićeš me za laku noć? I ako budem spavala?

– Obećavam ti. – Ispustio sam naš bojni poklič, onaj što ga je izmislila Rejčel. – Tim Evans?

– Napred! – odgovorila je ne preterano poletno.

– Volim te, Džulija – bile su moje poslednje reči pre ulaska u operacionu salu.

Spustila je slušalicu ne odgovorivši ništa.

U pola dvanaest uveče vukao sam noge po parkingu, izmožden posle duge operacije, kad mi je mobilni opet zazvonio. Bila je to moja šefica.

– Kako je prošlo?

Otezala je samoglasnike u govoru, i odmah sam shvatio da će račun za minibar biti poveći. Verovatno neće biti prikacen uz račun bolničkih troškova, nego će ga platiti sama doktorka Vong gotovim novcem. Svi mi hirurzi pijemo, a pijemo sve više što smo stariji. To pomaže da se zaspi i da se ublaži drhtanje ruku koje dolazi sa godinama. Međutim, nikad, nikad to ne priznajemo javno. Izuzev ako, kao što je sad slučaj sa mnom, nemamo šta da izgubimo.

– Pa, jedan momak iz ulične bande će ponovo sejati strah i trepet po ulicama Anakostije za tri do pet godina. Ili malo ranije, zbog dobrog ponašanja – odvratio sam, tražeći u džepu ključ automobila.

– Moraću da izvestim odbor. Već je bilo pritužbi da previše lako trošiš sredstva, Evanse. Nadam se da će tvoj izveštaj opravdati odluku o operaciji.

Iako sam bio mrtav umoran, tu rečenicu sam shvatio savršeno dobro.

– Ne brini, šefice. Izveštaj će biti besprekoran – kazao sam, a iz glasa mi je provejavala zajedljivost. – Viktor Igo medicinske literature. Nemam nameru da im pružim priliku da me otpuste.

Stefani se nasmejala.

– Ako se operacija u petak dobro završi, postaćeš nedodirljiv. Zauvek. Moći ćeš da budeš šef službe u svakoj bolnici u zemlji – rekla je sa zavišću.

Zahvalio sam joj što nije pomenula i suprotnu mogućnost. Isto tako konačnu.

– Ne preteruj. Biće to uspeh cele službe za neurohirurgiju.

Opet se nasmejala, malo preglasno. Bila je zvanično pijana.

– Imam dva bivša muža i lagali su bolje od tebe, Evanse. Sad idi kući i odmori se. Sutra imaš sastanak sa Pacijentom – izjavila je veoma naglašavajući veliko slovo.

- Ne brinite, šefice. Izboriću se ja sa svime.
- Koliko godina imaš, Evanse? Trideset šest?
- Trideset osam.
- Ako tako nastaviš, nećeš dogurati do četrdesete, dečko.

Prekinuo sam vezu i okrenuo ključ u kontakt bravi. Dobro poznata grmljavina leksusa odjeknula je ispod haube, i osmehnuo sam se prvi put u toku celog dana. Zapravo, prvi put nakon mnogo dana. Pre isteka nedelje život će konačno početi da nam se osmehuje, kao što nije od Rejčeline smrti. Imaću bolji posao, bolji život. Vremena da budem sa Džulijom.

Nedodirljiv. Dopada mi se kako zvuči.

Za manje od sat vremena doznaću koliko su moje reči bile pogrešne.

2

Kad sam otvorio vrata, dočekala me je uznemirujuća tišina.

Bila je gotovo ponoć, ali čovek ne očekuje da u jednoj stambenoj četvrti naiđe na takvu tišinu. Živimo u Dejl Drajvu, u Silver Springu; za dlaku unutar Beltveja, ali ipak unutar. Naša kuća je iz tridesetih godina, obložena sivim kamenom. Možda ste videli fotografiju njenog spoljašnjeg izgleda u *Nešenel enkvajeru* ili na nekom od onih odvratnih senzacionalističkih blogova. Jedan od njih se čak dokopao fotografija sa veb-sajta agencije od koje smo je Rejčel i ja kupili. Ona je tada bila trudna sa Džulijom. Slikala je ogromnog, nasmešenog medveda na zidu devojčicine sobe kad joj je pukao vodenjak. Pojurili smo u bolnicu podjednako radosni i uplašeni.

Uprkos ceni, sa naše dve plate nije bilo poteškoća da kupimo kuću neposredno pre nego što je pukao mehur nekret-nina. Ali pošto je ona otišla, plaćanje troškova je postalo sve teže. Rejčel je imala životno osiguranje čiji korisnik je bila Džulija, no izlišno je reći da nam nije isplaćen ni cent od

tog novca. Dobili smo samo izvanredno zvanično pismo u kome je istaknuta „voljnost“ Rejčeline odluke i prepisana cela odredba trinaest tačka sedam iz ugovora o osiguranju. Još se sećam koliko sam mučninu osetio kad sam zgužvao taj prokleti papir i bacio ga u đubre. Neki advokat koji je čitao o slučaju u novinama pojavio se jednog dana u kući i kazao da možemo da ih tužimo, međutim, najurio sam ga. To bi bilo skaredno, ma koliko da nam je novac bio potreban.

Nije u pitanju bila samo hipoteka, nego i Džulija. Radno vreme neurohirurga koji mora da odrađuje vanredna dežurstva da bi platio račune nije baš stabilno. Morao sam da angažujem kućne pomoćnice. Prva koju smo imali bila je je jedna Brazilka koja je nestala netragom pre mesec dana, iz čista mira. Naredni dani bili su prava noćna mora kada je reč o dnevnim obavezama, i sirota Džulija je nekoliko puta morala da provede posle podne za pultom za bolničarke, bojeći crno-bele crteže u starim knjigama iz anatomije što ih je nalazila u mojoj ordinaciji. Bubrezi su joj ispadali odlično, nalik na Krompirka, grbavi i simpatici.

Uprkos ogromnom broju nezaposlenih, na moje oglase u *Krejslistu* i u *Vašingtonskoj dadilji* nije stigao ni jedan jedini mejl u odgovor. Sve dok pre dve nedelje nije stigla Svetlanina biografija, a to je bilo kao da smo dobili na lutriji. Ne samo da je fantastično brinula o Džuliji nego je i kuvala kao anđeo. U sve je stavljala ogromne količine guščije masti, u stilu svog rodnog Beograda, i već sam se ugojio dva-tri kilograma. Uvek kad dođem kući, ma koliko kasno, na kuhinjskoj radnoj ploči me je čekao tanjir tople hrane.

Osim te noći.

Te noći dočekala me je jedino tišina.

Spustio sam torbu na jednu kuhinjsku stolicu i uzeo jabuku iz korpe sa voćem, da ublažim glad. Dok sam je grizao, na

stolu sam zapazio bojanke iz serije *Dora istražuje*, sa poluo-bojenim crtežom Čizme. Začudilo me je što je Džulija otišla na spavanje a da ga nije dovršila. Uvek je tražila da oboji crteže do kraja pre nego što legne u krevet, jednim delom da odloži vreme za počinak a drugim zato što uz njenu narav nije pristajalo da ostavi nešto napola urađeno. Možda je još bila ljuta što nisam stigao na vreme na večeru.

Zatvorio sam bojanke i crvena voštana bojica se skotrljala niz korice i pala na patos. Sagnuo sam se da je dohvatim i osetio iznenadni bol na jagodicama prstiju. Hitro sam povukao šaku i video da sam se nečim posekao: dve kapi krvi klizile su mi niz kažiprst.

Ustao sam tiho psujući, otišao do sudopere i dva minuta držao prst ispod slavine. Teško je navesti nekoga ko nije proveo pola života baveći se medicinom da shvati šta oseća neurohirurg prema svojim šakama, ali najbliža reč je duboko poštovanje.

Brinem o njima toliko opsesivno da se to graniči sa morbidnošću, i kad dođe do neke sitne nesreće u kući, osećam užasnu paniku dok ne procenim štetu. Znao kako iznenada dobijete mali srčani napad kad vam šef ili žena kažu: „Moramo da razgovaramo?“ E pa, nešto slično.

Zbog toga u kuhinjskom ormariću držim antiseptik, gazu i hanzaplant. Pa, i u kupatilima. I u garaži, i u kolima, u pregratku za rukavice. Bolje sprečiti nego lečiti.

Kad sam sipao dovoljno antiseptika da sterilisem kontejner za đubre, opet sam se sagnuo ispod stola. Ovoga puta sam odmakao stolicu i pogledao pre nego što spustim ruku. Između noge stola i zida uglavilo se parče keramike. Pažljivo sam ga izvukao i video da je to deo šolje sa Dorom. Mladog pustolovki je nedostajala glava, a opaki Lopuža Lisac ju je vrebao, sa pokvarenim osmehom na licu, iza jednog žbuna.

Tu šolju je Rejčel kupila Džuliji. Bila joj je omiljena.

Nadam se da nije videla kako se razbija, u suprotnom je plakala kao kiša, jadnica, pomislio sam.

Bacio sam parče keramike u đubre i odmah se popeo uz stepenice. Želeo sam da je poljubim što pre, pa i da je probudim ako treba. Taj jednostavni komad posuđa smo pronašli slučajno u jednom *Houm Depou*, i nisam često mislio na njega. Ali iznebuha, kad sam ga video polomljenog u parčiće, manje od dve nedelje od prve godišnjice Rejčeline smrti, to je u meni probudilo lavinu sećanja na taj dan.

Bila je subota i oboje smo imali slobodan dan u bolnici. Otišli smo sve troje da potražimo kauč, ali dogovor je bio da će ga odabrati naša ćerka. Skakala je po svim ležajevima u prodavnici pre nego što je odlučila da nijedan nije dovoljno mekan ili da ima dovoljno slonova na tkanini. Izašli smo odatle bez ičega sem te šolje i ogromnih smeđih brkova koji su ostali Džuliji pošto je popila čokoladu. Odbila je da ih obriše i sve vreme puta do kuće je pravila brkate grimase u retrovizoru.

Preplavio me je strašan osećaj gubitka.

U tom trenutku meni je bio potreban zagrljaj isto koliko je verovatno trebao i Džuliji kada se razbila šolja. Otvorio sam vrata njene sobe, začudo u mraku. Džulija je uvek spavala sa upaljenom noćnom lampom. Pipajući, potražio sam prekidač i utešna, slaba ružičasta svetlost proterala je mrak u ćoškove.

Krevet je bio prazan.

To je bilo veoma čudno. Možda je nešto ružno sanjala pa je zatražila od Svetlane da spava sa njom, ali ako je tako, dadilja je u najmanju ruku trebalo da ostavi poruku.

I zašto je krevet namešten, dovraga? Zar nije ni pokušala da je stavi da spava?

Redajući pritužbe na nešto što mi je ličilo na neuobičajen nedostatak discipline kod Svetlane, vratio sam se u prizemlje. Njena soba se nalazila tamo, nasuprot kuhinji, u prostranoj odaji sa malim dnevnim boravkom koji je gledao na zadnje dvorište.

Tiho sam pokucao na vrata, ali nije bilo odgovora. Pažljivo sam otvorio i video praznu sobu.

Ne da nije bilo nikoga, nego je nestao svaki trag da je u toj sobi u skorije vreme neko boravio. Nestali su čaršavi i jastučnica, prostirke i peškiri iz kupatila. Nije bilo kozmetičkih proizvoda, ni odeće u ormanima. I svaka površina je širila oko sebe snažan miris varikine.

Pojačao mi se osećaj praznine na dnu želuca, koji me je obuzeo kad sam ušao u kuću, kao kad dospeš na vrh rolerkosteru i znaš da ćeš svakog trenutka pasti.

– Džulija! – uzviknuo sam. – Džulija, dušo!

Obišao sam celu kuću i popalio sva svetla dozivajući ćerku. Stiskao sam zube toliko da su me posle dva-tri minuta zabozele desni. Krv mi je dobovala u slepoočnicama nalik na viljušku u zdelici sa belancima, i bio sam svestan svakog udaha.

Prestani, pomislio sam, mada je glas koji mi je odzvanjao u glavi pripadao doktoru Kolberu, čoveku što mi je prvi pokazao kako se drži skalpel. *Sačuvaj pribranost. Skoncentriši se na probleme, jedan po jedan. Osmisli plan akcije.*

Treba pronaći Svetlanu.

Zovi je na mobilni.

Imao sam njen broj umemorisan u Omiljenim kontaktima. Pozvao sam ga, ali uključilo se sanduče za govorne poruke.

Gde mogu da budu u ovo doba?

Špartajući pomamno s kraja na kraj dnevne sobe, u sebi sam pobrojao sva mesta kuda su mogle otići. Svetlana je za uobičajene nabavke vozila Rejčelin prijus, ali on je i dalje

bio parkiran u garaži, a motor je bio hladan. To je u velikoj meri smanjivalo mogućnosti. Možda su otišle negde u komšiluk, ali zašto onda nisu ostavile poruku? I najvažnije: zašto dadiljine stvari nisu u njenoj sobi?

Nije bilo druge nego da pozovem policiju. FBI, Nacionalnu gardu, proklete Osvetnike. Hteo sam svoju ćerku natrag, i to smesta.

Okrenuo sam 911.

Bilo je zauzeto.

Zauzeto? Kako 911 može da bude zauzet, dođavola?

Zastao sam na trenutak, pokušavajući da se smirim. Nisam znao ni šta bih im rekao. Šta se preporučuje u onim lecima koje dele po tržnim centrima i na sastancima Udruženja roditelja? Da se setimo kako je bila obučena. Šta je Džulija imala na sebi?

U devojčicinoj sobi kao da ništa nije nedostajalo, pa ni cipele. Sve je bilo uredno i na svom mestu. Čak i previše. Ipak, pidžama koju je Džulija imala na sebi prethodnog dana, žuta, sa licem Sunder Boba, nije bila ispod jastuka a ni u korpi za prljav veš. Obično ih je nosila dva-tri dana pre nego što su stavljane na pranje. Pidžamu je uvek oblačila pre večere.

I šta onda? Svetlana je pokupila svoje stvari, izribala sobu varikinom i izašla iz kuće hodajući sa devojčicom u pidžami? Njene lične stvari verovatno su mogle da stanu u dve kutije. Nije mogla odneti sve.

Mora biti da je neko došao po njih. Neko ko je iskoristio prekovremene sate koje sam proveo u operacionoj sali vadeći metak iz kičme Džamala Kartera.

Ja sam kriv. Prokletstvo, morao sam da budem ovde, kod kuće, da štitim ćerku.

Ponovo sam okrenuo 911.

Opet je bilo zauzeto.

Odmakao sam telefon od uva i pogledao ga začuđeno. To je nemoguće, ali nisam previše mozgao o tome pošto sam se najednom dosetio nečega.

Ali šta ako ih je neko odveo silom, zašto nema tragova borbe, izuzev slomljene šolje?

Pri pomisli na to sasušilo mi se grlo. Mora da je Svetlana sve pripremila. Možda je otela Džuliju zbog novca. Za boga miloga, ja sam imao poverenja u tu devojkicu! Primio sam je pod svoj krov!

Skoncentriši se. Seti se svega što znaš o njoj.

Bila je iz Beograda. Imala je dvadeset četiri godine. Studirala je engleski jezik, i želela je da doktorira u Sjedinjenim Državama. Imala je preporuku od profesora sa Univerziteta na Novom Beogradu. Doputovala je ovde za novi semestar i bio joj je potreban novac da preživi u preskupom Vašingtonu.

Niska i mršava, krhke pojave. Činilo se da je bistra, mada je delovala pomalo tužno. Odmah se sprijateljila sa Džulijom, i devojčica ju je brzo prihvatila. Kao da su se savršeno razumele. Na kraju krajeva, Svetlana je takođe izgubila majku u sličnom uzrastu kao Džulija kad je Rejčel otišla. To se zbilom za vreme rata u Bosni, ali o tome nije ništa rekla devojčici. Priznala je meni na našem prvom razgovoru.

Dala mi je broj telefona svog mentora za izradu teze u Džordžtaunu. Čovek je imao prijatan glas, i potvrdio je da je Svetlana studentkinja koja zaslužuje poverenje.

Sve je izgledalo ispravno a meni je bila očajnički potrebna, pa sam je zaposlio. Nije imala ni mobilni, morala je da kupi jedan da bismo bili u vezi. Nije zvala svoju zemlju, niti je imala prijatelje u Vašingtonu. Čak je slobodne dane provodila učeći, zatvorena u svojoj sobi. Nikad je nisam video da razgovara sa nekim, osim...

Osim prošle nedelje.

Jedna luda pomisao počela je da mi zaokuplja um, i naprečac sam načisto pobesneo. Uzeo sam ključ od kola.

Morao sam to da proverim pre nego što opet pozovem policiju.

3

Rejčelin otac i ja se nikad nismo dobro slagali. Dok smo se zabavljali, veoma slabo se trudio da bude ljubazan. Nasmehio bi se kad se pozdravljao sa mnom, pružio mi ruku i opet je zavukao u džep brže nego što bi neki političar gurnuo u njega vaš poslednji dolar. Međutim, pogledi koje je bacaio na mene iskosa, kad je mislio da ne primećujem, istopili bi moje forcepse od legure hroma i vanadijuma.

– To je samo plod tvoje mašte, dušo – šaputala mi je Rejčel pošto bi pobegla iz svoje sobe i ušunjala se u moju. – On je samo gundalo koje želi najbolje za svoje ćerke.

– Biću jebeni neurohirurg, Rejčel. Šta više hoće?

– Celog života je štitio svoje malecke. Videćeš kako je to kad postaneš otac a neki balavac ti bude šetao po kući sa oružjem ovog kalibra – govorila je, zavlacheći ruku ispod posteljine i opipavajući oružje o kome je bilo govora.

Istina je da je u porodici Robson postojala velika bliskost. Rejčel je bila starija i odgovornija od dve sestre. Metodična i racionalna, studirala je da postane anesteziolog, i uvek je korila mlađu sestru Kejt zbog svih ludorija koje su njoj